

Sermo compunctorius

Λόγος κατανοητικός

Δεϋτε, ἀγαπητοί, δεϋτε, πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, τὸ ἐκλεκτὸν ποιμνιον τοῦ Πατρός, οἱ ἐσφραγισμένοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται. Δεϋτε, τέκνα, ἀκούσατε λόγον σωτήριον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. Δεϋτε, πραγματευσώμεθα ἕως ὅτε στήκει ἡ πανήγυρις. Δεϋτε, λάβωμεν ζωὴν αἰώνιον. Δεϋτε, ἀγοράσωμεν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Πληρώσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν δακρύων, καὶ εὐθέως ἀνοίγονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διανοίας ὑμῶν. Δεϋτε, πάντες ὁμοθυμαδόν, πλούσιοι καὶ πένητες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων, υἱοὶ καὶ θυγατέρες καὶ πᾶσα ἡλικία· οἱ βουλόμενοι τῆς αἰωνίου λυτρωθῆναι κολάσεως, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν κληρονόμοι γενέσθαι. Μετὰ τοῦ ἁγίου Δαυῖδ παρακαλέσωμεν τὸν ἐλεήμονα καὶ φιάνθρωπον Κύριον, λέγοντες· ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου· φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς 97 μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. Κράζωμεν, ὡς ἔκραξεν ὁ τυφλός· ἐλέησόν με, Κύριε, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου. Καὶ ἐὰν τινες κωλύωσιν ἢ ἐπιτιμῶσι σιωπᾶν, ἡμεῖς μείζονα κράζωμεν, καὶ μὴ ἐκκακήσωμεν κράζοντες, ἕως οὗ ἀνοίξη τοὺς ὀφθαλμούς τῆς καρδίας ἡμῶν ὁ φωτοδότης Ἰησοῦς. Προσέλθετε τῷ Χριστῷ. Προσέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυρθῶσι. Λάβωμεν ἔννοιαν καλὴν καὶ πόθον περὶ τῆς βασιλείας καὶ τοῦ παραδείσου, καὶ εὐθέως καταφρονήσετε τὰ τοῦ αἰῶνος τούτου πράγματα. Ἀγωνίσασθε εἰς τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ταύτην. Ὁξυποθήσατε, ἵνα μὴ ἀποκλεισθῆτε· ἐν ᾧ ἐσπέρα ἠγγικε καὶ ὁ μισθαποδότης ἔρχεται μετὰ δόξης πολλῆς, ἵνα ἀποδώσῃ ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Μετανοήσωμεν, ἀδελφοί, ὡς καιρὸν ἔχομεν. Ἀκούσατε τί λέγει Κύριος· χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανοῖς ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Τί ῥαθυμεῖς, ἁμαρτωλέ; Τί ἀπογινώσκεις, ἐὰν ἐν τῷ οὐρανῷ χαρὰ γίνηται, σοῦ μετανοοῦντος; Τί φοβήσῃ; Ἄγγελοι χαίρουσι, καὶ σὺ ῥαθυμεῖς; Ἀρχάγγελος 98 κηρῦξ ἐστὶ μετανοίας, καὶ σὺ φοβήσῃ; Ἡ ἄχραντος καὶ ἀχώριστος προσκυνητὴ Τριάς προσκαλεῖταί σε, καὶ σὺ στενάζεις; Μὴ γλυκανθῆ ἡμῖν ἡ μέριμνα τοῦ κόσμου, ἵνα μὴ πικρανθῆ ἡμῖν τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον καὶ ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος. Κλαύσωμεν οὖν ὀλίγον ἔνθεν, ἵνα μὴ κλαύσωμεν ἐκεῖθεν αἰωνίως βασανιζόμενοι. Βλέπετε, μηδεὶς ἀμελήσῃ· ὅτι αἰφνίδιος, ὡς ἀστραπὴ φοβερά, ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ γίνεται. Οὐ φοβεῖσθε ὅτι ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπολαμβάνει ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ; Ἐκαστος τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει; Ἐκαστος θερίσει ὃ ἔσπειρε; Πάντες γυμνοὶ παραστησώμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Κριτῇ. Ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐδεὶς οὐδενὶ βοηθῆσαι δύναται· οὐκ ἀδελφὸς ἀδελφόν· οὐ γονεῖς τέκνα· οὐ τέκνα γονεῖς· οὐ φίλοι φίλους· οὐκ ἀνὴρ τὴν σύζυγον· ἀλλ' ἕκαστος μετὰ φόβου καὶ τρόμου παρίσταται, προσδοκῶν τὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπόφασιν ἀκοῦσαι. Τί ἀμελοῦμεν καὶ οὐκ εὐτρεπιζώμεθα; Διὰ τί οὐ φροντίζομεν τὰ τῆς ἀπολογίας, ὡς καιρὸν ἔχομεν; Διὰ τί καταφρονοῦμεν τὰς ἀγίας Γραφὰς καὶ τὰ ῥήματα τοῦ Χριστοῦ; Ἡ δοκεῖτε ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ 99 Προφητῶν οὐ κατακρινοῦσιν ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος, ἐὰν μὴ φυλάζωμεν καὶ ποιήσωμεν, καθὼς παραγγέλλουσιν ἡμῖν; Ἀκούσατε τί λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς μαθητάς· ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ καὶ τὸν Πατέρα μου. Καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν λέγει· ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· ἀλλ' ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ποῖος λόγος ἄρα ὁ μέλλων κρίναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ; Τὸ ἅγιον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον, καὶ αἱ

λοιπαὶ ἅγιοι Γραφαὶ τῶν ἁγίων Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων. Διὰ τοῦτο, ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ καταφρονῶμεν τὰ γεγραμμένα. Ὁ οὐρανὸς γὰρ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι τοῦ Χριστοῦ οὐ μὴ παρέλθωσι. Δεῦτε, ἀγαπητοί, πρὶν ἔλθειν τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβερὰν, ρίψωμεν ἑαυτοὺς ἐπὶ τὸ πέλαγος τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ Θεὸς προτρέπεται καὶ προσκαλεῖται πάντας, λέγων· δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Πάντας προσκαλεῖται ὁ φιλόανθρωπος καὶ ἀνεξίκα 100 κος, ὁ εὐσπλαγχνος καὶ μακρόθυμος, ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι. Οὐ προτρέπεται καὶ ἰδίους κέκληκεν, ἀλλὰ πάντας καλεῖ. Δεῦτε πρὸς με πάντες· κἂν πλούσιος, κἂν πέννης, ὅτι τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. Τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἐρχόμενος πρὸς με; Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς. Ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με. Μακάριος ὁ ἀκούων αὐτοῦ τὸν λόγον καὶ φυλάττων, καὶ ἄθλιος ὁ παρακούων, ὅτι ἐκεῖνος ὁ λόγος κρινεῖ αὐτὸν ἐν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, καθὼς γέγραπται· φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος. Μετανόησον, ἀδελφέ, καὶ μὴ δειλιάσης· μετανόησον, ἁμαρτωλέ, θαρρῶν καὶ ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀμέτρητον φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ, εἰπόντος· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Μετανόησον, ἵνα μὴ κατασυνθῆς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος, ὅπου μετὰ φόβου παρίστανται χιλιάδες καὶ μυριάδες Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων· ὅτε τὰ κρυπτὰ φανερὰ γίνονται, ὅτε ἀνοίγονται βίβλοι τῶν πράξεων· ὅτε διαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων, ὡς τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Ὦντως φοβερὰ ὦρα καὶ φρικτὴ, ὅτι Δικαιοκρίτης φοβερὸς 101 ἐπιπλήττει. Τίς οὐ φοβηθήσεται, τίς οὐ δειλιάσει τὴν ὥραν ἐκείνην; Διὸ καὶ ὁ Κριτὴς ἰσχυρὸς, καὶ τὸ δικαστήριον ἀδυσώπητον, καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν πρὸ ὀφθαλμῶν ἴστανται, καὶ ὁ ποταμὸς τοῦ πυρὸς πρὸ τοῦ βήματος, καὶ ὁ ὕμνος τῶν δικαίων μετὰ Ἀγγέλων ἀσίγητος, καὶ ὁ κοπετὸς τῶν ἁμαρτωλῶν ἀβάστακτος, καὶ τὰ δάκρυα ἀνωφελῆ. Τότε καὶ θησαυροὶ ἀνοίγονται, καὶ δίκαιοι ἀπολαύουσι. Καὶ μακάριοι οἱ πεινάσαντες καὶ διψήσαντες, ὅτι ἐκεῖ χορτασθήσονται· καὶ οὐαὶ οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι ἐκεῖ πεινάσουσι καὶ διψήσουσι. Καὶ μακάριοι οἱ πενθήσαντες καὶ κλαύσαντες, ὅτι ἐκεῖ γελάσουσι καὶ παρακληθήσονται· καὶ οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι ἐκεῖ πενήσουσι καὶ κλαύσουσιν ἀπαύστως. Καὶ μακάριοι οἱ ἐλεήσαντες, ὅτι ἐκεῖ ἐλεηθήσονται· καὶ οὐαὶ τοῖς μὴ ἐλεήσασιν. Ἠκούσατε πῶς μακαρίζονται οἱ ἀγωνιζόμενοι καὶ πῶς ταλανίζονται οἱ ἀμελοῦντες. Ταῦτα πάντα κατανόησον καὶ σπεῦσον τοῦ σωθῆναι. Μὴ κατανοήσης τοὺς ἀμελοῦντας καὶ τρυφῶντας, ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται. Μὴ ἀγαπήσης τὸν αἰῶνα τοῦτον, σκελίζει γὰρ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ τέρπει πρὸς 102 ὥραν, καὶ γυμνοὺς παραπέμπει εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα. Ἄκουσον καὶ πρόσεχε ταῖς ἁγίαις Γραφαῖς, καὶ οὐ μὴ πλανηθῆς, οὐδ' οὐ μὴ σκελισθῆς ὑπὸ τοῦ ματαίου καὶ πονηροῦ κόσμου τούτου. Ἄκουε τί λέγει ὁ Θεολόγος Ἰωάννης· μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ κόσμου, καὶ ὁ κόσμος, παράγεται· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἄκουσον τί λέγει ὁ Κύριος· τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν ὅλον τὸν κόσμον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Προσέχετε ἀκριβῶς μετὰ φόβου τὸν λόγον αὐτοῦ, ὅτι ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε καὶ ἐδίδαξεν, ἐκεῖνος κρινεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Μὴ ψεύστης ἐστὶν ὁ Κύριος; Μὴ γένοιτο. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. Καὶ εἰ ἀκριβῶς γινώσκεις ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀψευδεῖς, τί ἀμελεῖς, ἄθλιε; Τί προσδοκᾷς; Τί ἐνθυμήσῃς; Τίς ὑπὲρ σοῦ ἀπολογήσεται; Οὐκ οἶδας, ὅτι ἕκαστος περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ; Οὐκ οἶδας, ὅτι ἕκαστος θερίσει, ὃ ἔσπειρε, καὶ ἕκαστος τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει; Ὡς καιρὸν ἔχεις, σκόρπισον τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν σου. Προσκαλεῖται γὰρ σε ὁ φιλόανθρωπος Θεός, λέγων· δεῦτε πρὸς με 103 πάντες οἱ πεφορτισμένοι.

Πάντας προτρέπεται. Μηδεις απογινωσκέτω· μηδεις τολμήσει ειπειν, οτι ουχ ημαρτον. Ο λεγων οτι ουχ ημαρτε, τυφλός εστι, μυωπάζων και ἄθλιος παρα πάντας ανθρώπους. Φησι γαρ Ἰωάννης ο Ευαγγελιστής· εαν ειπωμεν οτι αμαρτίαν ουκ εχομεν, ψευδόμεθα και ου ποιοϋμεν την ἀλήθειαν, και εαυτους πλανῶμεν, και τον Θεον ψεύστην ποιοϋμεν· ουδεις γαρ καθαρός απο ρύπου. Τί ουν δακρύων χρεία; Ἴνα τον ρυπον αποπλύνωμεν, ψάλλοντες μετα του ἁγίου Δαυιδ· πλυνεις με και υπερ χιονα λευκανθήσομαι. Και παλιν· λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα την κλίνην μου, εν δάκρυσί μου την στρωμνήν μου βρέξω. Ἐκείνος μίαν νύκτα ημαρτε, και καθ' ἐκάστην ἐδάκρυε· δια τουτο μακάριος ἐδείχθη. Προέβλεπε γαρ ακριβῶς ο Προφήτης τον ειπόντα· μακάριοι οί πενθοϋντες. Μηδεν ουν του αιῶνος τουτου παρερχομένων πενήσεις· μη τέρπου τοις του βίου τερπνοῖς· μη επιθυμήσεις πλοϋτον του κόσμου τουτου. Μίσησον ἱμάτια μαλακά, κόσμια περιθέματα. Μίσησον βάμματα ποικίλα, στιβασμόν, ωραῖσμόν, γαυριασμόν 104 και τὰ αὐτῶν δαιμονικά ἄσματα, κιθάρας και ἀυλούς και τῶν χειρῶν κρότους, και τὰς ἀτάκτους και ἀσχήμονας φωνάς. Ἡ ουκ οἶδας, ἄθλιε, οτι ταῦτα πάντα του Διαβόλου σπορά εστι; Ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη του κόσμου ποιοϋσιν, οἷς ουκ εστιν ἐλπίς σωτηρίας. Μη ουν ὁμοιωθῶμεν τοις ἔθνεσιν, οἷς ουκ εστιν ἐλπίς σωτηρίας, ἵνα μη συγκατακριθῶμεν αὐτοις. Ἀκούσατε του Ἀποστόλου λέγοντος· τουτο ουν λέγω και μαρτύρομαι εν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθῶς και τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, εν ματαιότητι του νοδῶς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ. Καταλιπόντες ουν τὰ τῶν ἐθνῶν ἔργα, μη στραφῶμεν παλιν εις τὰ ὀπίσω, και τὰ αὐτὰ πράττωμεν. Ἐπαξ ἀπετάξω τῷ Σατανᾶ και τοις ἀγγέλοις αὐτου· συνετάξω δὲ τῷ Χριστῷ ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων. Βλέπε τίνι συνετάξω και μη καταφρονήσης. Τουτο δὲ γίνωσκε, οτι εν ὥρᾳ ἐκείνῃ Ἄγγελοι τὰς φωνάς σου και τὰς συνθήκας σου και την ἀποταγήν ἀπεγράψαντο· και εν τοῖς οὐρανοῖς φυλάττονται ἕως τῆς φοβερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως. Ου φοβῆ; Ου φρίττεις; Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως προφέρουσιν Ἄγγελοι τὸ 105 χειρόγραφόν σου, τὰ ρήματα του στόματός σου, ἔμπροσθεν του φοβεροῦ βήματος, ὅπου και Ἄγγελοι μετα τρόμου παρίστανται. Και τότε ἀκοῦσαι ἔχεις ὀδυνηρὰν φωνήν, οτι ἐκ του στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δουλε. Ὄντως γὰρ τότε πικρὸν στενάξεις και δακρύσεις εν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, και ουδὲν ὠφελήσεις. Ἐλέησον σεαυτὸν και μη μισήσης την ψυχὴν σου. Ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, και ἴδε πῶς ἀγωνίζονται πολλοί, πῶς σπουδάζουσι σωθῆναι, πῶς βιάζονται εις πᾶν ἔργον ἀγαθόν, πῶς φυλάττουσιν εαυτοὺς ἀπο φθόνου, ἀπο λοιδορίας, ἀπο μίσους, ἀπο γέλωτος, ἀπο τῆς πορνείας, ἀπο τῆς τρυφῆς, ἀπο μάχης, ἀπο παντὸς κακοῦ ἄλλου· πῶς δὲ την στενήν και τεθλιμμένην ὁδὸν ἠγάπησαν, νηστεϋοντες, ἀγρυπνοϋντες, κακοπαθοϋντες και κλαῖοντες· πῶς τὰς λαμπάδας ἠτοίμασαν φαιδράς· πῶς τὸ στόμα αὐτῶν πάντοτε ὑμνεῖ και δοξάζει τον ἀθάνατον Νυμφίον. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πάντοτε κατανοοϋσιν εις τὸ κάλλος αὐτου, και ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἀγαλλιᾶται. Κατανόησον και ἴδε, οτι ἠγγικε και ου βραδύνει. Ἐρχεται γὰρ, ἵνα εὐφράνη τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. Ἐρχεται, ἵνα παρακαλέσῃ τοὺς πενήσαντας και κλαύσαντας, ου τον νεκρόν, ουδὲ την πρόσκαιρον τῶν χρημάτων ζημίαν, 106 ἀλλὰ δια την εὐπερίστατον αμαρτίαν και την βασιλείαν ἧς ουκ εστι τέλος, και δια την μακαρίαν τρυφήν του παραδείσου, ὅθεν ἐξεβλήθημεν παραβάντες την ἐντολήν του Θεου, ἔνθα παλιν ἐπανέρχονται οἱ πενθοϋντες και κλαῖοντες. Ἐρχεται, ἵνα στεφανώσῃ τοὺς νομίμως ἀθλήσαντας, και την στενήν και τεθλιμμένην ὁδὸν ἀγαπήσαντας. Ἐρχεται, ἵνα ἐλεήσῃ τοὺς ἐλεήμονας. Ἐρχεται, ἵνα μακαρίσῃ τοὺς δι' αὐτόν πτωχεύσαντας. Ἐρχεται, ἵνα ἐμπλήσῃ ἀγαθὰ τοὺς δι' αὐτόν πεινάσαντας και διψήσαντας. Ἐρχεται φωτίσαι τὰ κρυπτὰ του σκοτους, και φανερωσάι τὰς βουλάς τῶν καρδιῶν. Και τί συντόμως ου λέγω; Ἐρχεται ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτου. Ἐρχεται οὐκέτι ἀπο γῆς, καθῶς τὸ πρότερον, ἀλλ' ἐξ

οὐρανῶν μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Τότε αἱ σάλπιγγες σαλπίσουσιν ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν σαλευθήσονται, ἡ γῆ πᾶσα, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, τρέμει ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ· ποταμὸς πυρὸς προτρέχει ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καθαρίζων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν. Εἶτα κραυγὴ γίνεται ἄφνω· ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται· ἰδοὺ ἡ προσδοκωμένη χαρὰ ἔρχεται· ἰδοὺ ἔρχε 107 ται τῶν δικαίων τὸ καύχημα, τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος· ἰδοὺ ἔρχεται ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· ἰδοὺ ἔρχεται ὁ δίκαιος Κριτὴς· ἰδοὺ ἔρχεται, καὶ ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἔρχονται μετὰ χαρᾶς οἱ ἔχοντες τὰς λαμπάδας αὐτῶν φαιδρὰς καὶ τὴν ἐσθῆτα λαμπράν, καὶ ἀκούουσι τῆς φωνῆς τοῦ Νυμφίου, λέγοντος πρὸς αὐτούς· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Παντὶ δὲ γενομένης τῆς κραυγῆς ταύτης, ἐξέρχονται εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ οἱ ἔχοντες φαιδρὰς τὰς λαμπάδας, φαιδρὸν μετὰ πολλῆς παρρησίας ἀγαλλιῶμενοι καὶ θαρροῦντες, ὅτι αἱ λαμπάδες αὐτῶν οὐκ ἐσβέσθησαν. Τότε σὺ θεωρήσας ἑαυτὸν ἐν πολλῇ θλίψει καὶ δεινῇ ἀποτυχίᾳ καὶ ἀνάγκῃ ἀφορήτῳ, καὶ βλέπων τὴν λαμπάδα σου σβεσθεῖσαν, μετ' αἰσχύνης λέγεις· ἀδελφοί μου, χρήσασθέ μοι μικρὸν ἔλαιον, ὅτι ἡ λαμπάς μου ἐσβέσθη. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσί σοι· μή ποτε οὐ μὴ ἀρκέση ἡμῖν καὶ ὑμῖν· ἀλλὰ πορεύεσθε πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε. Καὶ ὑπάγεις μετὰ θλίψεως καὶ ὀδύνης καὶ στεναγμῶν, πικρῶς δακρῶν, μηδαμοῦ εὐρίσκων ἀγοράσαι· διότι ἐλύθη ἡ τῆς ζωῆς 108 πανήγυρις, καὶ πᾶσα ἡ ζωὴ αὐτῶν τρέμει, ὡς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Παρήλθον δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς θύραις τῶν ἐκκλησιῶν παρακαθήμενοι πένητες, καὶ πωλοῦντες ἐκεῖνο τὸ ἔλαιον. Πανταχόθεν οὖν στενοχωρούμενος καὶ ἀπορῶν, λέγεις κλαίων καὶ ὀδυρόμενος· ὑπάγω, κρούω εἰς τὴν θύραν τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Χριστοῦ. Τίς οἶδεν, εἰ ἀνοίξει μοι; Καὶ ἐλθὼν κρούεις. Καὶ ἀποκρίνεταιί σοι ἔσωθεν ὁ Νυμφίος· ἀμὴν λέγω σοι, οὐκ οἶδά σε· ὕπαγε ἀπ' ἐμοῦ, ἐργάτα τῆς ἀνομίας. Οὐκ ἠλέησας, οὐκ ἐλεηθήσῃ. Οὐκ ἤκουσας τοῦ πένητος τῆς φωνῆς, οὐδὲ ἐγὼ τὴν σὴν ἀκούω. Τὰς ἀγίας μου Γραφὰς ἤκουες καὶ κατεγέλας, διὰ τοῦτο οὐ παραχωρῶ σοι εἰσελθεῖν. Ἔλυσας τοὺς Προφῆτας καὶ Ἀποστόλους μου, διὰ τοῦτο ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ σε ἐν ταύτῃ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ· οὐ γὰρ δέχεταιί σε ἡ στενὴ πύλη. Ἔθρεψας τὴν σάρκα σου, τὴν δὲ ψυχὴν σου ἐφόνευσας. Πῶς βούλει ὧδε εἰσελθεῖν, καὶ μιᾶναί μου τὴν βασιλείαν; Τῆς σαρκός σου ἐμίανας τὴν στολήν, τὸ στόμα σου λοιδορίας ἐπλήρωσας, τὸν πλησίον σου ἐμίσησας, τὰ θελήματα τοῦ Διαβόλου ἐποίησας, τὰ δὲ ἐμὰ θελήματα ἀπέρριψας. Καὶ νῦν παρακαλεῖς εἰσελθεῖν, ὅπου οὐδὲν προέπεμψας; Ὅπου οὐδὲν ἔχεις ἀπο 109 κείμενον; Οὐ δάκρυα, οὐ κλαυθμόν, οὐ νηστείαν, οὐκ ἀγρυπνίαν, οὐ ψαλμωδίαν, οὐ παρθενίαν, οὐχ ὑπομονήν, οὐκ ἐλεημοσύνην. Οὐδὲν ἀπὸ τούτων μὴ προπέμψας ὧδε, τί ζητεῖς; Τοῦτο τὸ κατοικητήριον οἱ δι' ἐμὲ πτωχεύσαντες οἰκοῦσιν. Αὕτη ἡ βασιλεία τῶν ἐλεημόνων ἐστίν. Αὕτη ἡ εὐφροσύνη τῶν πενθησάντων ἐστίν. Αὕτη ἡ χαρὰ τῶν μετανοησάντων καὶ κλαυσάντων ἐστί, καὶ τῶν θρηνησάντων τὰς ἑαυτῶν ἀμαρτίας. Αὕτη ἡ ἀνάπαυσις τῶν ἀγρυπνούντων καὶ νηστευόντων ἐστίν. Αὕτη ἡ ζωὴ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἐστίν. Ὡδε οἱ πεινάσαντες καὶ διψήσαντες εὐφραίνονται εἰς τοὺς αἰῶνας. Σὺ δὲ ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου. Πορεύου ἀπ' ἐμοῦ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Ταῦτα ἀκούων, ἴστασαι κατησχυμμένος. Ἰσταμένου δέ σου ἐκεῖ, ἔρχεται εἰς τὰ ὠτά σου φωνὴ εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ γνωρίσεις τὴν φωνὴν ἐνὸς ἐκάστου ἐταίρου σου, καὶ τότε πικρὸν στενάξεις, λέγων· οἴμοι τῷ ἀθλίῳ, πῶς ἐστερήθην τῆς δόξης ταύτης, καὶ ἐχωρίσθην ἀπ' αὐτῶν διὰ τὰ πονηρά μου καὶ φαῦλα ἔργα! Ὅντως δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ. Ὅντως δικαίως ἔπαθον. Ἐκεῖνοι γὰρ ἐνεκρατεύοντο· ἐγὼ δὲ τὰ ἄριστα καὶ τὰ δεῖπνα ἐδίωκον. Ἐκεῖνοι ἔψαλλον· 110 ἐγὼ δὲ ἐσιώπων. Ἐκεῖνοι προσήχοντο· ἐγὼ δὲ ἐμετεωρίζομαι. Ἐκεῖνοι ἐταπεῖνουν

ἑαυτοῦς· ἐγὼ δὲ ὑπερηφανευόμην. Ἐκεῖνοι κατεφρόνουσαν ἑαυτῶν· ἐγὼ δὲ ἐκαλλωπιζόμην. Ἐκεῖνοι ἐδάκρυον· ἐγὼ δὲ ἐγέλων. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνοι νῦν ἀγάλλονται· ἐγὼ δὲ ὀδύρομαι. Ἐκεῖνοι εὐφραίνονται· ἐγὼ δὲ κλαίω. Ἐκεῖνοι βασιλεύουσι μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας· ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ Ἀντιχριστοῦ πέμπομαι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οὐαὶ μοι τῷ ἀθλίῳ, τί μοι γέγονε; Πόσων ἀγαθῶν ἐζημιώθην, ἵνα μικρὸν χρόνον τὸ θέλημα τοῦ Διαβόλου ποιήσω; Νῦν ἔγνωσα ὅτι ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπολαμβάνει. Ἄρτι ἔγνωσα ὅτι ἐνέπαιξε καὶ ἐσκέλισέ με ὁ μάταιος κόσμος. Ὡ! Πόσων ἀγαθῶν ἑμαυτὸν ἐστέρησα! Πόσην αἰσχύνην ἔπαθον! Πόσοις δὲ κακοῖς ἑμαυτὸν περιέθηκα! Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὀδυρόμενος λέξεις καὶ οὐδὲν ὠφελήσεις· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐκεῖ ὄφελος τοῦ μετανοῆσαι. Διὰ τοῦτο παραγγέλλουσι καὶ διαμαρτύρονται ἡμῖν αἱ θεῖαι Γραφαὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὅτι τὰ ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀμαρτωλοῦ οὐκ ἀνέβη. Ἦκουσας πάλιν τοῦ Κυρίου λέγον 111 τος· μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα. Καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν· μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Ἀπόστολος· μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον· ὅτι οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν. Ἐκεῖθεν προσέχετε, ἀδελφοί μου, καὶ μνήσθητε τῶν γεγραμμένων· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Τίς ὁ ἐξελθὼν καὶ σπείρας; Ὁ καλὸς οἰκοδεσπότης, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τί δὲ ἔσπειρε; Τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, τὰς ἀγίας αὐτοῦ ἐντολάς. Ποῦ δὲ ἔσπειρεν; Ἐν ποίᾳ γῆ; Ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, εἰς πάντα τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπακούουσι τοῦ Εὐαγγελίου, οὐδὲ πάντες ποιοῦσι νέωμα, ἵνα πεσὼν ὁ σπόρος τοῦ Κυρίου ποιήσῃ καρπὸν· ἀλλ' ἐν χέρσῳ καὶ ἀκάνθαις καὶ ἀπάτῃ ὄντες, ὑποδέχονται τὸν λόγον, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι 112 συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, εὐθύνατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ μὴ συμπνίξῃ τὸν νοῦν ὑμῶν ἡ πολλὴ μέριμνα τοῦ βίου. Περὶ τῆς χρείας δράμωμεν καὶ μὴ περὶ τρυφῆς. Ἐὰν τῇ αὐταρκεῖᾳ στοιχήσητε, ἀνάπαυσιν ἔξετε· εἰ δὲ τὴν τρυφὴν διώξετε, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ὁ κόπος πολὺς καὶ ὁ δρόμος ἄστατος καὶ ἡ θλίψις ἀπλήρωτος καὶ ὁ βίος πολυμέριμος. Ἐνὸς δέ ἐστι χρεία, ἀδελφοί μου, καθὼς φησὶν ὁ Κύριος. Καὶ ταῦτα ἔδει μερικῶς ποιεῖν διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ σώματος, κάκεῖνα ἀδιαλείπτως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου· οὐδὲν γὰρ ἀνώτερον ψυχῆς. Περὶ ταύτης, ἀδελφοί μου, δράμωμεν καὶ φροντίσωμεν καὶ ἐτοιμάσωμεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Μὴ δαπανήσωμεν ὅλον τὸν χρόνον ἡμῶν ἐν τῇ τοῦ σώματος φροντίδι, ἀλλ' ὅταν πεινάσῃ τὸ σῶμα, καὶ τὴν τροφήν ἀπαιτῇ, σὺ ἐνθυμήθητι, ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ τὴν ἰδίαν χρείαν ζητεῖ. Καὶ ὡσπερ τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ ἄρτου, ζῆσαι οὐ δύναται, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ τῆς πνευματικῆς σοφίας, νεκρὰ ἐστὶ. Καὶ γὰρ διπλοῦς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος· καὶ διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ Σωτὴρ, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος 113 πος. Σὺ οὖν, ὡς καλὸς οἰκονόμος, δὸς τὰ τῆς ψυχῆς βρώματα τῇ ψυχῇ καὶ τὰ τοῦ σώματος τῷ σώματι. Μὴ μόνον τὸ σῶμά σου θρέψῃς, τὴν δὲ ψυχὴν σου ἀφήσῃς ἔρημον λιμώττουσαν. Μὴ οὖν ἐάσης σου τὴν ψυχὴν νεκρωθῆναι, ἀλλὰ θρέψον αὐτὴν ἐν λόγοις Θεοῦ, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν ἀναγνώσμασι τῶν θείων Γραφῶν, ἐν νηστεαῖς, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν προσευχαῖς, ἐν δάκρυσιν, ἐν ἐλπίδι καὶ μελέτῃ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τροφή καὶ ζωὴ ἐστὶ τῆς ψυχῆς. Βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ τις ἄκαρπος εὑρεθῇ. Ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ κόσμου, τρυφὴν καὶ δεῖπνα καὶ ἄριστα, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίζει φθοράν· ὁ δὲ

σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, προσευχὴν καὶ νηστείαν καὶ ἀγρυπνίαν, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. Κατανοήσατε καὶ ἴδετε, ὅτι οὐδαμοῦ ἐπαινοῦνται οἱ τρυφῶντες, οὐδὲ οἱ μετεωριζόμενοι, οὔτε οἱ γελῶντες· ταῦτα γὰρ τὰ ἔθνη ποιοῦσιν. Ὁ δὲ ἡμέτερος νόμος ἐστὶν οὗτος· μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· μακάριοι οἱ πενθοῦντες· μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι· 114 μακάριοι οἱ ὄνειδιζόμενοι· μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· μακάριοι οἱ ἐγκρατευόμενοι· μακάριοι οἱ τὸ βάπτισμα ἀγνὸν φυλάξαντες· μακάριοι οἱ διὰ τὸν Χριστὸν ἀποταξάμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ· μακάρια τὰ σώματα τῶν παρθένων· μακάριοι οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες· μακάριοι οἱ γρηγοροῦντες καὶ προσευχόμενοι· μακάριοι οἱ προβλέποντες τὸν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· μακάριοι οἱ δακρύνοντες ἐν προσευχῇ. Ταῦτα τῆς θείας Γραφῆς τῶν Ὁρθοδόξων. Ποία δὲ Γραφή μακαρίζει τοὺς ἀυλοῦντας καὶ κιθαρίζοντας ἢ τοὺς γελῶντας ἢ τοὺς τρυφῶντας ἢ τοὺς μεθύοντας καὶ ὀρχουμένους, τοὺς ἀγαπῶντας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ! Ταῦτα ὁ ἡμέτερος νόμος οὐ συμβουλεύει· ταῦτα ὁ ἡμέτερος Κύριος οὐκ ἐδίδαξεν· ἀλλὰ καὶ ἐταλάνισε λέγων· οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε· οὐαὶ οἱ ἐμπελησμένοι, ὅτι πεινάσετε· οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις. Καὶ πάλιν διὰ τοῦ Προφήτου λέγει· οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλόν, καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν· οὐαὶ οἱ δι' 115 καιοῦντες τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων, καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου αἶροντες· οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ, καὶ τὰ σίκερα διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὄψε'· ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει· μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσι, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐμβλέπουσι καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι. Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τῶν φιλοκόσμων καὶ φιλοσάρκων ἀνθρώπων, οὐχὶ τῶν φιλοχρίστων. Θέλεις δὲ καὶ τῶν φιλοχρίστων ὀλίγα ἀκοῦσαι τῶν τὴν στενὴν ὁδὸν βαδιζόντων; Ἄκουσον τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ πάλιν ὁ Κύριος· ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Τί οὖν χρεωποιεῖσθε, ἀδελφοί μου; Ἴδου ἠκούσατε, πῶς μακαρίζονται οἱ τὴν στενὴν ὁδὸν ὀδεύοντες, καὶ πῶς ταλανίζονται οἱ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον 116 ὁδὸν περιπατοῦντες. Δεῦτε οὖν ἀφέντες τὴν πλατεῖαν ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν, κοπιάσωμεν μικρὸν χρόνον, ἵνα βασιλεύσωμεν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὸν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ αἰεὶ μνημονεύοντες τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς ἀθανάτου βασιλείας, τῆς μετὰ Ἀγγέλων χορείας καὶ τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. Ἐνθυμήθητι ὅτι οὐδὲν ἔχει ὁ βίος εἰ μὴ δάκρυα καὶ ὄνειδισμούς καὶ λοιδορίας καὶ ῥαθυμίας καὶ πόνους καὶ νόσους καὶ γῆρας καὶ ἁμαρτίας καὶ θάνατον. Καὶ μὴ ἀγαπήσης τὸν κόσμον. Βλέπε μὴ τέρψη σε ὁ κόσμος οὗτος καὶ σκελίση καὶ γυμνὸν παραπέμψη εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα. Μνημόνευε τοῦ λέγοντος· ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Μὴ εὐφραίνου τοῖς τοῦ βίου ἀνθηροῖς. Ὁ ψαλμὸς πάντοτε ἐπὶ τοῦ στόματός σου ἔστω· ὁ Θεὸς γὰρ ὀνομαζόμενος φυγαδεύει τοὺς δαίμονας. Κἂν εἰς ἔργα τὴν χεῖρα κινεῖς, ἢ γλῶσσα ψαλλέτω, ὁ νοῦς προσευχέσθω. Καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος δι' ἑαυτοῦ νοθετεῖ καὶ παρακαλεῖ, ἵνα ἀπεντεῦθεν εὐτρεπίσωμεν ἑαυτούς· καὶ εἴ τι ἡμάρτομεν καὶ παρεπέσομεν, ἕως ἔχομεν τὸν τῆς μετανοίας καιρὸν, διὰ δακρῶν θεραπεύσωμεν. 117 Ὁ καιρὸς τῆς μετανοίας ὀλίγος ἐστὶ· τῆς δὲ βασιλείας τῶν οὐρανῶν τέλος οὐκ ἔστι. Τοὺς Ἁγίους μακαρίζομεν καὶ τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν, τοὺς δὲ ἀγῶνας αὐτῶν οὐ θέλομεν μιμήσασθαι. Ἡ δοκεῖτε ὅτι χωρὶς κόπων καὶ θλίψεων ἀδιάντως ἐστεφανώθησαν, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς βούλεσθε; Θέλεις ἀκοῦσαι ποῖαν ἀνάπαυσιν εἶχον ἐν τῷ βίῳ οἱ Ἅγιοι; Οἱ μὲν ἐτυμπανίσθησαν, ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων

πειραν ἔλαβον καὶ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι· ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. Ἴδου ἠκούσατε μέρος ἐκ τῶν πολλῶν, τὴν τῶν Ἀγίων τρυφήν καὶ ἀνάπαυσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ ὡς ἐν εὐφροσύνῃ ὑπέμειναν ταῦτα, ἐπειδὴ προέβλεπον τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ ἐν οὐρανοῖς, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. Ἐὰν θέλῃς ἐκ τῆς κολάσεως ῥυσθῆναι, μηδένα ποτὲ λοιδορήσης. Οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ· ὅταν πάντες φωτίζονται, ἐκεῖνος σκοτίζεται. 118 Οὐαὶ τῷ βλασφήμῳ· δεσμεῖται γὰρ τὴν γλῶσσαν, καὶ πῶς ἀπολογήσασθαι πρὸς τὸν Κριτὴν οὐ δύναται. Οὐαὶ τῷ πλεονέκτη· ὅτι ὁ πλοῦτος αὐτοῦ φεύγει καὶ τὸ πῦρ αὐτὸν ὑποδέχεται. Οὐαὶ τῷ ῥαθύμῳ· ζητήσῃ γὰρ τὸν καιρὸν ὃν κακῶς ἔδαπάνησε, ζητήσας δὲ οὐχ εὕρήσει. Οὐαὶ τῷ φιλοπόρνῳ· ὅτι ῥυπαίνει στολὴν νυμφικὴν καὶ βασιλικῆς γάμου μετ' αἰσχύνης ἐκβάλλεται. Οὐαὶ τῷ λοιδῶρῳ, καὶ σὺν αὐτῷ, τῷ μεθύσῳ· ὅτι μετὰ φονέων τάσσονται, καὶ μετὰ μοιχῶν κολάζονται. Οὐαὶ τῷ τρυφῶντι χρόνον ὀλίγον· ὅτι ὡς ἀμνὸς εἰς σφαγὴν ζητηθήσεται. Οὐαὶ τῷ ὑποκριτῇ· ὅτι ὁ Ποιμὴν αὐτὸν ἀρνεῖται, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει. Μακάριος ὁ τὴν στενὴν ὁδὸν ὀδεύων· στεφανηφορῶν γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέρχεται. Μακάριος ὁ τὸν βίον ὑψηλὸν ἔχων, ταπεινὸν δὲ τὸ φρόνημα· Χριστὸν γὰρ μιμεῖται καὶ σὺν αὐτῷ συγκαθέζεται. Μακάριος ὁ πολλοὺς εὖ ποιῶν πένητας· πολλοὺς γὰρ εὕρήσει συνηγόρους κρινόμενος. Μακάριος ὁ εἰς πάντα <ἀγαθὰ> ἑαυτὸν βιαζόμενος· ὅτι βιασταὶ ἀρπάζουσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Βιαζώμεθα οὖν ἑαυτοὺς, ἀδελφοί, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, καὶ παρακαλέσω 119 μεν ἑαυτοὺς, καὶ νουθετήσωμεν. Οἰκοδομήσωμεν εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε πάντοτε. Περὶ τῆς κρίσεως ἢ ὁμιλία ὑμῶν ἔστω, καὶ περὶ τῆς ἀπολογίας ὑμῶν. Ἡ ἔργον τι ποιεῖτε, κἂν ἐν ὁδῷ περιπατεῖτε, κἂν ἐπὶ ἀρίστου, κἂν ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν, εἴτε ἄλλο τι ποιεῖτε, πάντοτε περὶ τῆς κρίσεως καὶ τῆς παρουσίας τοῦ Δικαιοκρίτου μεριμνᾶτε. Καὶ ἐνθυμεῖσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ λέγετε πρὸς ἀλλήλους, ἄρα ποταπὸν ἔστι τὸ ἐξώτερον σκότος ἐκεῖνο; Ἄρα ποταπὸν ἔστι τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον καὶ ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος; Ἄρα ποταποὶ οἱ βρυγμοὶ τῶν ὀδόντων; Ταῦτα πρὸς ἀλλήλους ὁμιλεῖτε πάντοτε, νύκτα καὶ ἡμέραν· ποῦ τρέχει ὁ πύρινος ποταμὸς καὶ καθαρίζει τὴν γῆν τῶν ἀνομιῶν τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτῆ; Πῶς εἰλίσσεται, ὡς βιβλίον, ὁ οὐρανός; Πῶς ἄστρα πίπτουσι, ὡς φύλλα ἀπὸ συκῆς; Πῶς ἐκλείπει ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη; Πῶς οἱ οὐρανοὶ σχίζονται κελεύσει τοῦ Δεσπότη; Πῶς ἀστράπτων ἐξ οὐρανοῦ ὁ Κριτὴς καταβαίνει; Πῶς ταραττόμεναι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν προτρέχουσι; Πῶς ὁ φοβερός ἐτοιμάζεται θρόνος; 120 Πῶς κλονεῖται τὸ ἔδαφος προσδεχόμενον τοῦ Δικαστοῦ τὴν ἐπίβασιν; Πῶς ἀλαλάζουσι σάλπιγγες; Πῶς ἀνοίγονται μνήματα; Πῶς ἐκτινάσσονται τάφοι; Πῶς οἱ ἀπ' αἰῶνος κοιμηθέντες, ὡς ἐξ ὕπνου, ἐγείρονται; Πῶς παλινδρομοῦσιν αἱ ψυχαὶ πρὸς τὰ σώματα; Πῶς εἰς ἀπάντησιν οἱ ἅγιοι τρέχουσι; Πῶς ἀξιοῦνται τῆς εἰσόδου οἱ ἔτοιμοι; Πῶς τοῖς ἀμελοῦσιν ὁ νυμφῶν ἀποκέκλεισται; Ταῦτα μελετᾶν καλόν. Ταῦτα νυκτὸς καὶ ἡμέρας μεριμνᾶν ἀναγκαῖον. Ὁ γὰρ μνημονεύων ἀεὶ τοῦ θανάτου οὐχ ἀμαρτήσῃ πολλά. Μὴ ὄλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν περὶ τῆς κοιλίας τρέχωμεν καὶ περὶ ἐνδυμάτων. Ταῦτα τὰ ἔθνη ποιοῦσιν, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Μὴ οὖν ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀκούσωμεν τοῦ Κυρίου λέγοντος· ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Ζητήσωμεν, ἀδελφοί, ἐκείνην τὴν βασιλείαν τὴν μὴ ἔχουσαν τέλος. Ζητήσωμεν ἐκείνην τὴν χαρὰν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. 121 Εὐξώμεθα, ἀγαπητοί, μετὰ πόνου καρδίας καὶ στεναγμῶν καὶ δακρῶν, ἵνα μὴ ἀποτύχωμεν τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς. Πausώμεθα τῆς ἔνθεν τρυφῆς, ἵνα ἐκεῖθεν κερδήσωμεν τὴν τοῦ παραδείσου τρυφήν.

Κλαύσωμεν ὀλίγον ἔνθεν, ἵνα ἐκεῖ γελάσωμεν. Πεινάσωμεν, ἵνα ἐκεῖ χορτασθῶμεν. Εἰσέλθωμεν διὰ τῆς στενῆς πύλης καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, ἵνα ἐκεῖ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν ὀδεύσωμεν. Καὶ πάλιν λέγω· βλέπετε μὴ σκελίση ὑμᾶς ὁ βίος, καὶ ἐμπαίξη, καὶ γυμνοὺς καὶ ταλαιπώρους παραπέμψη ὑμᾶς εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα· πολλοὺς γὰρ ἐσκέλισε, πολλοὺς ἐνέπαιξε, πολλοὺς ἐτύφλωσεν ἡ ἀπάτη τοῦ κόσμου τούτου. Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, προσέχωμεν ἑαυτοῖς· ἀκούσωμεν τοῦ Κυρίου λέγοντος· δεῦτε ὀπίσω μου. Πάντα καταλίπωμεν, καὶ αὐτῷ μόνῳ ἀκολουθήσωμεν. Καταπτύσωμεν πᾶσαν χαρὰν τοῦ κόσμου τούτου· χλευάζει γὰρ πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν ἐπιλαβέσθαι τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς μετὰ Ἀγγέλων χορείας, τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. Ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.